

40 LET ETNOLOGIJE NA LJUBLJANSKI UNIVERZI – PREDZGODOVINA

Poznane so posledice zaostajanja v družbenoekonomskem razvoju na mednarodni ravni in v regionalnih okvirih. Prizadevajo v prvi vrsti manj razvita območja. Prej ali slej pa vodijo neskladnosti v razvoju v krize širšega značaja, ki se jim navadno ne more nihče povsem izogniti. Zato bi moralo zaostajanje posameznih področij skrbeti tudi razvitejše dele te ali one celote. Prvenstveno zaradi njih samih.

Ni razlogov, da bi bile posledice nesorazmerij na strokovnem oziroma znanstvenem področju kako bistveno drugačne. Spričo tega imajo nosilci znanstvenih disciplin, ki menijo, da je njihovo strokovno področje v sorazmerno slabšem položaju od drugih, prav gotovo pravico in dolžnost, da na to opozorijo. Seveda morajo biti ob tem pripravljeni, da se bodo pri odpravljanju neskladja v polni meri angažirali tudi sami.

Opozorila slovenskih etnologov v nakazanem smislu so bila izražena ob najrazličnejših prilikah, tako v okvirih kapitalističnega kot socialističnega družbenega reda. Uspehi so bili bolj ali manj isti: v bistvu nikakršni. Kljub temu se je Svet pedagoško-znanstvene enote za etnologijo Filozofske fakultete v Ljubljani odločil, da bo obeležil štirideset let dela te enote; seveda z željo, da bi z opozorilom na krivico, ki je bila tej stroki na slovenski univerzi storjena, pričeli neskladje v odnosu do drugih družboslovnih, zgodovinskih in tako imenovanih nacionalnih ved na univerzi tudi popravljati. Sodelavci PZE za etnologijo so pripravljene prevzeti svoj delež; menijo tudi, da je že na voljo nekaj dokazov o resnosti njihove namere.

Neskladje in zaostajanje, o katerih govorimo, nista povezana s kako zakasnelostjo v razvoju etnološke vede na Slovenskem. Kontinuiran razvoj etnološkega proučevanja je pri nas mogoče spremljati od druge polovice 18. stoletja naprej kot drugje po Evropi. Linhart, Hacquet in Košič so utemeljitelji razsvetljske smeri v naši etnološki vedi, se pravi razvojnega toka, s katerim so se začela etnološka strokovna prizadevanja v razvitejših deželah. Poznano je zelo živahno zanimanje za tako imenovano narodno blago, za folkloro, skozi vse preteklo stoletje tudi pri nas. Ker nas v pričujočem okviru zanima položaj slovenske etnološke vede na visokošolski ravni, ni odveč opozorilo, da je mogoče najti več imen iz zgodnejšega razdobja razvoja slovenske etnološke misli, med njimi imena I. Ž. V. Popoviča, že omenjenih A. T. Linharta in B. Hacqueta, J. Primica in še koga, tudi v zgodovinskih prikazih razvoja višjega šolstva na Slovenskem.¹ Se pravi, da je bilo več nosilcev naše etnološke misli že od njenih izoblikovanejših začetkov tako ali drugače povezanih tudi z vprašanjem univerze. Pa ne le to. Etnologija je bila kot del široko pojmovane slovanske filologije že od srede 19. stoletja naprej predmet univerzitetnega pouka.

Za češko univerzitetno tradicijo na področju etnološke vede naj bi imel prihod slavista Fr. L. Čelakovskega leta 1848 na praško univerzo naravnost simboličen značaj.² To omenjamo zato, ker bi pri nas nekateri radi etnologiji odrekli konstitutivno vlogo v okvirih slavistike preteklega stoletja. Bili naj bi namreč daleč od tega, da bi mogli v zvezi z univerzitetnimi profesorji – slavisti, kot so bili Gregor Krek, Matija Murko in Karel Štrekelj, govoriti o profesionalnem narodopisju; ti naj bi se namreč „z narodopisjem . . . ukvarjali OB svojem poklic-

nem delu“.³ Mi pa še naprej trdimo, da je bila etnologija (=narodopisje), pač tista „oficialna“, v duhu romantike pogojena, imanentna sestavina tedanje slavistike. Profesionalizma na področju slavistike pa omenjenim profesorjem kajpak ni mogoče odrekati.

Da so se z etnološkimi problemi ukvarjali v okviru svojega slavističnega profesionalnega dela (in ne ob njem!), trdijo nekateri omenjeni profesorji sami. Tako pravi Matija Murko v Spominih: „Kot profesor za slovansko filologijo sem štel za svojo dolžnost, predavati tudi osnove slovanske starožitnosti in narodopisja, posebno ljudske poezije, in zgodovino slovanske filologije.“⁴ Na podlagi Murkovih Spominov smo imeli že v drugi zvezi priložnost ugotavljati, da je tudi Fran Miklošič v predavanjih obravnaval slovnična vprašanja, slovanske starožitnosti in ljudsko poezijo.⁵ Miklošičev naslednik Vatroslav Jagić se je po besedah Antona Slodnjaka odločno bojeval zoper ozko specializacijo mladih slavistov tako, da jih je usmerjal v širok razgled „po jezikovnih, slovstvenih in narodopisnih vprašanih vseh Slovanov.“⁶

Na omenjene tri sestavine – na jezikoslovje, na slovstveno zgodovino in na narodopisje – je razpadla proti koncu prejšnjega in v začetku našega stoletja nekoč enotna slavistika, kot nam je to pred časom razložil Matej Rode.⁷ Jagičevo upiranje pač ni zaleglo. O etnologiji kot imanentni sestavini široko pojmovane „stare“ slavistike vedo povedati seveda tudi drugi. „Slavistika in etnologija slovanskih narodov sta od začetkov v najtesnejšem razmerju, saj je zadnja nastala iz prve, ko so se že prvi slavisti ukvarjali z zbiranjem, objavljanjem in raziskovanjem ljudskega izročila . . .“, pravi na primer Vilko Novak.⁸ O podlagi filološke, literarnozgodovinske in etnološke skupnosti piše v zvezi z zgodovino slovenske književnosti Boris Paternu: „Hkrati s postopnim oblikovanjem slovenstva kot sodobnega narodnostnega organizma je doživljala svoj razvoj tudi stroka: romantika s svojimi koncepti o nacionalnosti ter zaostalost naše narodne sredine sta ji začrtali pot daleč naprej v smislu kar se da množičnega nabiranja narodnopotrjevalnega gradiva iz slovenske kulturne preteklosti.“⁹

Na podlagi povedanega ne vidimo razlogov, zakaj bi ne mogli ali ne smeli povezovati slovenskega etnološkega profesionalizma s Slovenci – slavisti na avstrijskih in drugih univerzah, začenši s Franom Miklošičem. Z njim se potemtakem začenja v določenem pogledu tudi tradicija slovenske etnologije na univerzi. Dovolj zgodaj; brez zaostajanja za drugimi prominentnimi nacionalnimi disciplinami, na primer za zgodovinopisjem.

Težave etnologije ali etnološkega profesionalizma so se začele potem, ko so stari slavistični okviri pričeli razpadati. Slavisti so se namreč pri svojem znanstvenem delu vse bolj specializirali za posamezna področja nekoč kompleksne problematike, za lingvistiko, za literarno zgodovino in za etnologijo, pač takšno, kakršno je v poglavitnem gojila stara slavistika. Tako rekoč natanko isto se je dogajalo na primer tudi v okvirih germanistike. Ponekod z več drugod spet z manj sreče za nadaljnji razvoj specializiranih področij. Med Slovenci je daleč najbolj kratek konec potegnila etnologija; vsaj kar se univerze tiče. Zakaj? Zanimanje za tako imenovano narodno blago je ob koncu 19. stoletja pričelo usihati. To v primerjavi z navdušenostjo za nekatere ljudskokulturne sestavine v prejšnjem razdobju.¹⁰ Nekdanji narodno-manifestativni pomen ljudskokulturnih vrednot je postal

manjši, mikavnejše so se zdele tudi v tem pogledu nekatere druge teme. Nastajal je vtis, da je etnološki del kompleksne slavistike do dobrisne mere odigral svojo zgodovinsko vlogo. Slavisti za Štrekljem in Murkom so se prav gotovo zato v manjši meri navduševali za etnološko problematiko in so se, v kolikor so imeli za to možnost, ob splošni specializaciji v profesionalnem pogledu opredeljevali bodisi za jezikoslovje ali za literarno zgodovino.

Marsikaj se je dogodilo tudi naključno. Tako se vsekakor strinjamo z Vilkom Novakom, ki pravi, da bi bilo ob ustanavljanju slovenske univerze drugače poskrbljeno za etnologijo, če ne bi Matija Murko odklonil povabila, da bi nadaljeval s svojim delom v Ljubljani.¹¹ Vendar je na drugi strani zopet res, da ob nastajanju ljubljanske univerze ni primanjkovalo slavistov; za nekatera mesta, ki so bila na voljo, jih je bilo celo preveč. Kljub temu nam ni znano, da bi se kdo od slavistov, izšolanih tudi pri Murku ali Štreklju, potegoval za mesto univerzitetnega učitelja etnologije na mladi slovenski univerzi. Še bolj čudno pa je to, da se nihče od slavistov, ki so bili oblikovalcem slovenske univerze blizu ali so bili celo med njimi, ni potegoval za etnologijo kot sestavino univerzitetnega pouka. O čem takem nam vsaj ni nič znanega. V učnem načrtu univerzitetne podkomisije za filozofsko fakulteto, izdelanem marca 1919, namreč zaman iščemo etnologijo. Upošteevane so bile stolice za „najvažnejše predmete vsake filozofske fakultete“, stolice „ki so na vsaki filozofski fakulteti neobhodno potrebne ali ki prihajajo zlasti za bodočo ljubljansko univerzo v poštev.“¹² Etnologija torej oblikovalcem filozofske fakultete oziroma univerze v Ljubljani očitno ni bila med „najvažnejšimi predmeti“, ni bila „neobhodno potrebna“ in tako ni bila med 33 predlaganimi stolicami za tedanjo filozofsko fakulteto.

Boj za slovensko univerzo ima razmeroma bogato zgodovino. Med njegove sestavine je sodila tudi skrb za pripravo oziroma vnaprejšnjo habilitacijo slovenskih univerzitetnih kadrov. Tega so bili deležni zlasti pravniki in strokovnjaki, ki jih je združevala filozofska fakulteta.¹³ Med njimi ni bilo etnologa. Se pravi, da na etnologijo slovenski razumniki, ki so se potegovali za slovensko univerzo, že prej niso mislili. Leta 1919 torej na to vedo niso pozabili slučajno. Tako se etnologije ni nihče spomnil že v spomenici več znanstvenih in kulturnih društev Narodni vladi v Ljubljani nekaj mesecev prej, pa čeprav je bil med podpisniki tega dokumenta v imenu kulturnega odseka Narodnega sveta tudi slavist Ivan Grafenauer.¹⁴

So morda pri ustanavljanju univerze v Ljubljani še vedno računali z etnologijo kot sestavino slavističnega študija? Ne kaže. V omenjenih dokumentih je izrecno govor o slovenskem jeziku in o slovenski literarni zgodovini, seveda tudi o slovanski filologiji in o splošni slovanski literaturi z očitno komparativnim značajem na jezikoslovni in literarnozgodovinski ravni. Etnološka problematika je tako ostajala sedaj zunaj slavističnih okvirov; tako vsaj v Ljubljani. „In pri narodu, ki je npr. v K. Štreklju in M. Murku dal evropsko priznane strokovnjake v raziskovanju ljudskega pesništva — o tem na slavistiki ni bilo predavanj...“, je pred leti ugotavljal Vilko Novak.¹⁵

Ob ustanavljanju univerze v Ljubljani je bila torej slovenska etnologija že izločena iz slavističnih okvirov. Proces delitve nekdanje slavistike na sestavne dele je očitno dosegel stopnjo, ko etnologi med literarnimi

zgodovinarji in lingvisti niso imeli več česa iskati. Edina perspektiva je bila v osamosvojitvi. Najbrž bi bila potrebna za to le zelo majhna pomoč, le opozorilo na tretjega člana bivše slavistične družine. Te pomoči očitno ni bilo.

V pričujoči zvezi bi bilo kajpak zelo zanimivo načeti vprašanje, kako je bilo z omenjenim osamosvajanjem po drugih univerzah. Naj bo navedenih nekaj podatkov.

V novi državi Srbov, Hrvatov in Slovencev je bila v letu ustanovitve ljubljanske univerze, leta 1919, etnologija kot samostojna disciplina zastopana le na beograjski univerzi od leta 1906 z daljšo predzgodovino. Vendar se v Beogradu etnologija ni izvila iz slavističnih okvirov — izšla je iz geografije. Dvema učiteljskima mestoma v Beogradu se je leta 1921 pridružilo še tretje v Skopju.¹⁶ Na zagrebški univerzi, ustanovljeni sredi sedemdesetih let preteklega stoletja, je bila posebna stolica za etnologijo s seminarjem osnovana šele leta 1924, čeprav so o njej razmišljali že četrto stoletja prej. Ljudsko slovstvo so medtem in še kasneje gojili na slavistiki, dokler se ni leta 1950 osamosvojila še folkloristika.¹⁷

Na Dunaju so pričeli s predavanji iz domače etnološke problematike leta 1892. Pobuda je izšla iz vrst etnologov, ki so se ukvarjali z neevropsko etnologijo in so bili v metodološkem pogledu bolj naravoslovno usmerjeni. Del etnološke problematike so na dunajski univerzi še nadalje gojili tudi germanisti.¹⁸

Slovaki so dobili svojo univerzo istega leta kot Slovenci. Vendar se v nasprotju z nami slovaški etnologi lahko pohvalijo, da je bila „etnografija med najstarejšimi študijskimi disciplinami filozofske fakultete na univerzi Komenskega v Bratislavi.“ S predavanji so začeli leta 1921, v organizacijskem pogledu v okvirih geografije. V Pragi so z osamosvajanjem kasnili; stolico za domačo etnologijo so leta 1932 preprosto prenesli v Prago iz Bratislave.¹⁹

Na Poljskem je bila ustanovljena prva etnološka katedra v Lwowu leta 1910.²⁰ Njej sta sledili katedri za etnologijo in etnografijo v Poznanu (leta 1920) in v Krakovu (leta 1926).²¹

V Rusiji je bila etnološka problematika na univerzi do revolucije in še leto, dve po njej sestavina širših raziskovalnih in učnih sklopov. Moskovska univerza je bila eno najpomembnejših središč zelo razvite ruske etnologije, ki se je povezovala zlasti z nekaterimi naravoslovnimi disciplinami. Po revoluciji je odmevnost etnologije še narasla: med leti 1925 in 1930 je obstajala na moskovski univerzi celo posebna „etnološka fakulteta“.²²

Iz povedanega je razvidno, da se je čas nastanka slovenske univerze bolj ali manj ujemal z razdobjem ustanavljanja stolic za etnologijo drugje po Evropi. V kolikor bi z rojstvom ljubljanske univerze zaživela tudi stolica za etnologijo, bi bile vsaj potencialno ustvarjene razmere za ustrezno vključitev slovenske etnologije v mednarodni razvojni tok. V odnosu do nekaterih nacionalnih etnologij bi se sicer kazala določena zamuda, ki pa bi jo bilo ob dodatnih naporih mogoče premestiti. Vendar si oblikovalci slovenske univerze glede etnologije, kot vse kaže, niso delali skrbi. Dogajanja na tujem jim v pogledu etnološkega študija pač niso bila ne pobuda in ne vzor.

Obstaja mnenje, da so ob ustanavljanju ljubljanske univerze in z njo filozofske fakultete upoštevali tudi praktične namene: „vzgajati poleg znanstvenega naraščanja profesorje za vse vrste srednjih šol...“²³ Ker etnologija tedaj ni bila srednješolski predmet, je razumljivo

vo, da ji to pri sestavljanju prvega učnega načrta za filozofsko fakulteto ni bilo v prid. Vendar so bile v omenjenem načrtu tudi vede, ki s srednjo šolo prav tako niso imele zveze.

Izredno važno je kajpak vprašanje, ali smo ob ustanavljanju univerze na Slovenskem imeli „primerne človeka“, ki bi univerzitetno vzgojo etnoloških kadrov lahko prevzel. Mimogrede smo že omenili, da se od slavistov po vsej verjetnosti za tako mesto ni nihče posebej zanimal, kakor tudi, da med slavisti in poleg njih, kot vse kaže, ni nihče nikogar usmerjal v pripravo za etnološko delo na domači univerzi. Za nekatere predmete, za katere to ni uspelo prej, so poskrbeli tudi že po ustanovitvi ljubljanske univerze. Vendar ne za etnologijo.

Na podlagi tega, kar smo povedali o indolenci slovenskih razumnikov do etnologije in etnološke problematike ob ustanavljanju univerze v Ljubljani, je mogoče napraviti en sam sklep. Izrazili smo ga že v drugi zvezi: „Ob indolenci do etnoloških vprašanj je slovenska humanistična inteligenca, kolikor je lahko skrbela za univerzo, tedaj nedvomno pokazala svojo razredno naravo.“²⁴ Kulturo okolje največjega dela slovenskega etnosa slovenske razumnike, ki so bili blizu univerzi ali so celo delali na njej, kot vse kaže, ni kaj prida zanimalo. Slovensko meščanstvo in inteligenca, ki mu je bila blizu, sta se navduševala nad ljudsko-kulturnimi vrednotami pač le dotlej, dokler sta si od njih obetala določene koristi. Ko je narodnokonstitutivna vloga ljudske kulture opešala, je do dobrišne mere splahnelo tudi zanimanje zanjo. Tako na mladi slovenski univerzi za preučevanje ljudske kulture in za posredovanje spoznanj o njej ni bilo prostora. Za ljudstvo v njegovi življenjski realnosti pa meščanstvo in njegova inteligenca tudi že v prejšnjem, romantičnem razdobju, nista imeli pravega smisla. Tako torej ni bilo razredno utemeljenih pobud za uvedbo etnologije v univerzitetni učni načrt. Etnologija v času ustanavljanja slovenske univerze pač ni več sodila v lepoznanstvo oziroma je očitno še niso ponovno prištevali vanj.

Kljub temu, da se načrtovalci slovenske univerze za etnologijo niso potegovali, so jo po zakonu dobili: S kraljevim zakonom o ustanovitvi ljubljanske univerze, podpisanim 23. julija 1919, so namreč do nadaljnega veljale tudi v Ljubljani uredbe o beograjski univerzi. Tam pa so, kot smo rekli, etnologijo imeli. Tako so bili na določen način ustvarjeni pogoji za javljanje kandidatov, ki bi bili pripravljeni predavati etnologijo. In ljubljanska univerza je dobila tudi kandidata.

Za mesto univerzitetnega učitelja za etnologijo se je potegoval Niko Županič. Vendar je moralo preteči celih dvajset let, da je ljubljanska univerza uvrstila Županiča med svoje profesorje. Razlogi za to so bili, kot kaže, različni in so težko opredeljivi. Bili so v marsičem osebne narave, zelo verjetno ne brez političnih primesi. Zasnovani so bili na meščanskem načinu reševanja univerzitetnih vprašanj: v prvo vrsto je bilo postavljeno vprašanje oseb, kot da bi bile univerzitetne katedre potrebne v prvi vrsti zaradi njih. Sicer pa slovensko meščanstvo, ki je s slovenskimi narodnimi interesi identificiralo svoje koristi, potrebe po etnologiji, kot rečeno, ni pretirano čutilo. V tem pogledu so se ob reševanju Županičevega problema razvijale zanimive razprave na sejah sveta filozofske fakultete. Tako so se nekateri tedanji najuglednejši univerzitetni profesorji, Slovenci, sredi dvajsetih let spraševali, ali je stolica za etnologijo v Ljubljani sploh potrebna. Da je „o potrebi etnologije pri Slovencih vsaka

ekskurzija odveč“, so morali le-te prepričevati njihovi kolegi, ki so prišli v Ljubljano iz drugih delov države.²⁵

Fakultetni svet se je s kandidaturjo Nika Županiča ukvarjal nekaj let. Proti koncu leta 1925 je razpravo o tej temi v bistvu zaključil; seveda na škodo etnološke vede. Če je bilo dotlej na univerzi o etnologiji razmeroma zelo veliko govora, pri čemer so pobude prihajale predvsem od zunaj, je bilo vprašanje etnologije poslej postavljeno spet za dlje časa z dnevnega reda. Zato je neprepričljiva trditev, izražena ob desetletnici slovenske univerze, da si je fakultetni svet filozofske fakultete „mnogo prizadeval... da bi se izpopolnile stolice za etnologijo in etnografijo.“²⁶ Razlog za omenjanje etnologije v omenjenem svetu, leta 1928 celo za izvolitev ponovne komisije za „razmišljanje o izpopolnitvi etnografske stolice“, so bile pravzaprav le želje nekaterih študentov, da bi opravljali izpite iz etnološke skupine.²⁷

Potrditev teze, da so na ljubljanski univerzi z etnologijo kar naprej prav malo računali, je tudi sistemizacijski načrt za filozofsko fakulteto, nastavljen leta 1930 na fakulteti sami. Res sta tukaj zaobjeti tudi „etnologija in etnografija“, vendar le kot „izredna stolica ali docentura“. Pri tem so veljale redne stolice kot „glavne“ in izredne stolice in docenture kot „stranske“. Redne stolice naj bi predstavljale glavne predmete, izredne stolice in docenture pa stranske predmete. Med 23 rednimi profesurami torej tudi po desetletnem obstoju ljubljanske univerze še ni bilo mesta za etnologijo.²⁸ Pa tudi še nadaljnjih deset let ne.

Šele januarja 1938 je na izredni seji sveta filozofske fakultete dekan poročal, da je med glavnimi zahtevami fakultete med drugim „redna profesura za etnografijo... v ugodnem stadiju“. Prosvetno ministrstvo naj bi namreč zahtevek tudi za to mesto predložilo skupščinskemu finančnemu odboru.²⁹ Ni pa poročil, kako je fakulteta zahtevo po etnologiji, ki naj bi bila med „glavnimi zahtevami“ fakultete, dotlej izražala. To nas kajpak navaja na misel, da je zelo verjetno tudi to pot prihajala pobuda prvenstveno od zunaj. Zdi se, da je bila zasedba stolice za „etnologijo in etnografijo“ v poglavitnem le kandidatova zasluga.³⁰

Niko Županič je bil izbran za rednega profesorja za etnologijo in etnografijo na seji sveta filozofske fakultete 1. junija 1940. Dva meseca kasneje je Županič zapustil mesto ravnatelja Etnografskega muzeja in je pričel z delom na Filozofski fakulteti. 22. novembra je imel v balkonski dvorani univerze nastopno predavanje o pradomovini Slovanov in o začetkih slovenskih narodov. Ob tej priliki je bilo naglašeno, da je za Slovence „vsekakor velika škoda, da je etnografska stolica ostala vseh 20 let nezasedena, čeprav je bila ustanovljena, saj bi v tem času lahko vzgojila že lep kader delavcev...“³¹ Podobno je ugotavljal Vilko Novak še ob petdesetletnici ljubljanske univerze: „S tem, da naša stroka celih dvajset let ni prišla na fakulteto, je bilo v vsakem pogledu zelo mnogo zamujenega v vzgoji strokovnjakov, v reševanju tedaj še dokaj živega ljudskega izročila, v muzejskem delu in znanstvenem raziskovanju.“³² Ker naj bi filozofska fakulteta že od začetka „združevala skoraj vse ožje „nacionalne“ znanstvene veje in pripeljala do njihovega bistvenega vzpona“³³, je bila torej etnologija v omenjenem pogledu redka izjema. Tega dejstva bi se pač veljalo zavedati tudi zunaj etnoloških strokovnih krogov.

1 Prim.: Dr. Fran Zwitter, Višje šolstvo na Slovenskem do leta 1918, Petdeset let slovenske univerze v

- Ljubljani, 1919–1969, Ljubljana 1969, str. 30, 34–37, 44.
- 2 Karel Dvořák, Die Ethnologie an der Prager Universitaet, Ethnologia slavica, 5, Bratislava 1974, str. 254.
 - 3 Glasnik SED 19 (1979), 3, str. 54.
 - 4 Matija Murko, Spomini, Ljubljana 1951, str. 135.
 - 5 Slavko Kremenšek, H genezi razmerja med etnologijo in slavistiko, Jezik in slovstvo, XXV, 1979/80, št. 6, str. 172.
 - 6 Anton Slodnjak, Uvod, v: Matija Murko, Izbrano delo, Ljubljana 1962, str. 9.
 - 7 Matej Rode, Slavistika v Sloveniji 1870–1919, Naši razgledi, 22. XII. 1978, str. 716.
 - 8 Vilko Novak, Delež zahodnih in vzhodnih Slovanov v raziskovanju slovenske ljudske kulture, Slavistična revija, 19 (1971), št. 4, str. 385.
 - 9 Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani, str. 252.
 - 10 Prim.: Slavko Kremenšek, Družbeni temelji razvoja slovenske etnološke misli, Pogledi na etnologijo, Ljubljana 1978, str. 29–30.
 - 11 Vilko Novak, Abteilung für Ethnologie an der Philosophischen Fakultät in Ljubljana, Ethnologia slavica, 4, 1972, Bratislava 1973, str. 276.
 - 12 Zgodovina slovenske univerze v Ljubljani do leta 1929, Ljubljana, str. 210–212.
 - 13 Dr. Bogo Grafenauer, Življenje univerze od 1945 do 1969, Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani, str. 158; Dr. Metod Mikuž, Gradivo za zgodovino univerze v letih 1919–1945, prav tam, str. 56.
 - 14 Janko Polec, Ljubljansko višje šolstvo v preteklosti in borba za slovensko univerzo, Zgodovina slovenske univerze v Ljubljani do leta 1929, str. 144–145.
 - 15 Vilko Novak, Etnologija, Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani, str. 228.
 - 16 Mirko Barjaktarović, Sedamdeset godina etnologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu, Glasnik Etnografskog instituta SANU, XXV (1976), str. 9–14; Borivoje Drobnjaković, Etnologija naroda Jugoslavije, I, Beograd 1960, str. 19–20, 23, 26.
 - 17 Vitomir Belaj, Das Werden der Ethnologie bei den Kroaten, Ethnologia slavica, 5, Bratislava 1974, str. 238 sled.
 - 18 Leopold Schmidt, Geschichte der österreichischen Volkskunde, Wien 1951, str. 111–114, 119–120, 131.
 - 19 Jan Michalek, Der Lehrstuhl fuer Ethnographie und Folkloristik an der Philosophischen Fakultät der Komenský-Universität in Bratislava, Ethnologia slavica, 4, Bratislava 1973, str. 268–269; K. Dvořák, Die Ethnologie an der Prager Universität, str. 259.
 - 20 Aleksander Posern-Zielinski, Etnografija jako samodzielna dyscyplina naukowa, v: Historia etnografii polskiej, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1974, str. 85.
 - 21 Józef Burszta, Research-work conducted at the Chair of Ethnography of Adam Mickiewicz University, Poznań, Ethnologia slavica, 4, Bratislava 1973, str. 256; Mieczysław Gladysz, Les etapes principales du développement de la Chaire d'Ethnographie des Slaves de l'Université Jagellonne a Cracovie (1926–1971), prav tam, str. 248.
 - 22 S. A. Tokarev, 50 Jahre sowjetische Ethnographie, Ethnogr.—Archaeol. Zeitschrift, 10, Berlin 1969, str. 18–19; isti, Ethnographie in der Moskauer Universitaet in den Jahren 1917–1970, Ethnologia slavica 4, Bratislava 1973, str. 273.
 - 23 Prof. dr. Bogo Grafenauer, Filozofska fakulteta, Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani, str. 195.
 - 24 S. Kremenšek, H genezi razmerja med etnologijo in slavistiko, str. 173.
 - 25 Zapisnik 2. redne seje sveta filozofske fakultete v Ljubljani dne 16. 12. 1924. Zapisnike sej hrani dekanat FF.
 - 26 Zgodovina slovenske univerze v Ljubljani do leta 1929, str. 287; Delo naše univerze, Slovenec 18. 8. 1929.
 - 27 Zapisnika 3. redne in 6. izredne seje sveta filozofske fakultete 2. in 21. 5. 1928.
 - 28 Načrt sistemiziranja stolic za filozofsko fakulteto univerze v Ljubljani na fak. seji 17. 1. 1930; Zapisnika 7. izredne seje 1. 9. 1930 in 2. izredne seje fakultetnega sveta filozof. fak. 11. 5. 1931.
 - 29 Zapisnik 1. izredne seje sveta filozofske fakultete 20. 1. 1938.
 - 30 Prim.: Franjo Baš, Niko Županič (1876–1961), Etnološki pregled, 3, Beograd 1961, str. 141; T. Urbas, In memoriam Nika Županiča, Glasnik SED, III (1960–61), št. 3–4, str. 22–23.
 - 31 Nastopno predavanje dr. Nika Županiča, Jutro 23. 11. 1940.
 - 32 V. Novak, Etnologija, Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani, str. 228.
 - 33 B. Grafenauer, Filozofska fakulteta, Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani, str. 197.

SLAVKO KREMENŠEK